

Мана таньгъч 7 сай пуд буудя Төрскндән Өгхмн

Ставрополин селәнә эдл-ахун күч-көлсчир, тәрәнә ургъц хуралгъан болзгт, геелт угагъар болн зуг хувадж хуралгъна аргъар кегъад, государствд краяр 100 сай пуд буудя, тер тоод Хальмг таньгъчар 7 сай пуд буудя болзгаснә дурд, августин 10-д өгхмн гидж Советск Союзин селәнә эдл-ахун цуг көдлächирүр дуудвр кев.

Ставрополин селәнә эдл-ахун күч-көлсчирин патриотическ эн дуудвр ириг ори-нутгин цуг колхозникуд, совхозмудин көдлмшчир болн церггächир, селәнә эдл-ахун специал и сел н р халунар дөнънджәнә.

Гуйр буудя—ори-нутгин күчн-чидлнъ болдж. Эн учрар чиги Коммунистическ парть болн Советск правительство ори-нутгт буудя гаргългъиг джилдән 11 миллиард пуд күрдж икдүлгънә төрт даньгин сән өсн тавнә.

Ори-нутгин селәнә эдл-ахун күч-көлсчирин өми КПСС-н XX-ч хургин гавсн цуг оли-әмтнә эн төриг күдлгънд эврәннъ демән Хальмг таньгъчин тәрächир чиги тавхми.

Ганъ иктә 1957 джилин бийднъ таньгъчин колхозмуд болн совхозмуд государствд 3.5 сай пуд буудя өглә. 1958 джилд болхла таньгъчин тәрächир государствени көрнъд багъ гихдән 7 сай пуд буудя немх даалгъвр авцхав. Эн ик болн даалгъврта, болв мел иднъ күцәдж болм гьу ик керг болджана.

Тәрә хурадж авлгъар болн государствд буудя өглгъяр авгдсн ик гига даалгъвр — колхоз болн совхоз болгън, мана таньгъчин цуг күч-көлсчир эн цагин эргцд ик гига гүджрлтгъяр көдлхиг болн советск оли-әмтнә чирад авсн эврәннъ даалгъвран нертә кевәр күдлхиг некджәнә.

Эн өдрмүдт, хурта-чингтә болв чиги, Яшалтинск района механизатормуд сәәнәр көдлджәнә. Эдн лавретн жаткар бааллдж 15410 гектар тәрә, эс гидж зуран 37 процентинъ хадв. Района күч-көлсчир буудян культурин тәрәнә цуг агъуг юлин 15 күртл хадж унгъагъад, государствд буудя өглгънә зурагъан августин нег шин күртл күцәх болдж шиидцхав.

Буудян культур тәрлгънә агро-техническ заавр-зокал сәәнәр күдлгъснә ашд района колхозмуд болн совхозмуд тәрәнә цуг агъугъин гектар болгънас 100 пуд буудян ургъц авчана. Эн джилин июлин 10-д аах тоогъар болхла, түрүн хадгдн цагъан тәрәнә гектар болгънас 8-19 центнер алтн-адл үлү гидж буудя авгдджана. Эннъ района күч-көлсчирт государствд 1,5 сай пуд буудя хулдх аргъ өгхмн.

Приютненск района күч-көлсчир тәрәнә сән ургъц ургъагъад, энү-ән динлвртгъяр хадж, хурадж авчана. Эн района механизатормуд 2179 гектар тәрә, эс гидж зуран 10 процентинъ хадад, унгъачксн сәәнә өкгдсн 4465 гектар тәрәнә гектар болгънас 12-д центнер буудя, эс гидж зурагъар халагдснәс 5-6 центнер буудя икәр авв. Приютненск района күч-көлсчир буудя авлгъна

Дивненск пунктур 16.000 центнер сән чинртә буудя зөөчкв.

Болв тиим кевәр тәрән цеглүдән хурагдджахш. Колхозмудин болн совхозмудин кесг гардächир хурчиг заагъад, тәрәгъан дегд уданар хадна, тәрәг шин аргъар хуралгъна болзгинъ давулад, буудян геедрлтин хаалгъинъ өргдүлнә. Улгүрнъ, Целинн района совхозмудар болн колхозд хурагдх буудян культурин зуран зуг 15 процентинъ, Яшкульск районд — 18 процентинъ хадж, хураксн бәәнә. Элет балгъсна колхозмуд тәрәгъан бас дегд уданар хураджана.

Тәрә хуралгъна цагт дару-дарудан орджах хур тәрә хуралгънд саалтлх деерән, тәрәнд харшта өвсн ургъхд омг өгнә. Эн учр деерәс чиги, тәрәг зуг шин аргъар хуралгън некгдджәнә. Колхозмудин болн совхозмудин гардächир бәәх цуг жатксн тәрә хадлгънд түргяр тавад, тәрәг хувадж хуралгъна шин аргъар кехин төлә комбайнсн шишлнъ белддж, тәрә хуралгъна цуг көдлмшән чаньгъах зөвтә. Тәрә хадлгънд болн баалс цуглулдж цоклгънд трактормуд эс күртджәх эдл-ахусар хойр жаткиг ховлад нег тракторар чирх кергтә, «РСМ-8» комбайнсиг болхла, энүнә ут хедертнъ шишлнъ белдвр кегъад, нег газр хойр зергләд баал цуглулдж болдгар олзлхмн. Эннъ горючий әрвлх деерән, тәрә хуралгъна техникин көдлмшин ашинъ икдүлхмн.

Т а р а хуралгъна прогрессивн эв-аргъ шуд комбайнар хуралгънас үлү дееринъ меддә бәәдж, эн эв-аргъ олзлгънд олзүсн боомтг, саалтг гаргъад, энүнә чинринъ буурулдж гардächир бәәнә. Тиим йовдлмуд Яшкульск района «Кировский», «Гашунский» совхозмудар, Сарпинск болн Приозерн райдин зәрм совхозмудар бәәнә. Эн райодин КПСС-н района комитетс тәрә хуралгъна эн шин эв-аргъ олзлгънд боомтг гаргъдг гардächирг государствени даалгъврла харгьулдж, тәрә хуралгъиг зуг эн шин прогрессивн эв-аргъар кехиг теткх зөвтә.

Кемрджән, нег дөрвдджин метр газрт хошад колос геедрхлә, нег гектар газрт нег пуд буудя геедрхмн, бүклдән таньгъчар болхла, эн геедрлт 300 миньгън пуд болхмн. Энүг селәнә эдл-ахун специалистчир — агрономс, механикүд, трактористчир болн комбайнермүд медцхәх зөвтә. Тиигхләгъя, чинртгъяр, геедрлт угагъар хурах кергтә.

Эн өдрмүдт тәрә хуралгънас болн государствд буудя өглгънәс эрки чинртә төр эклц партийн, профсоюзн болн комсомольск организацет уга.

Цуг политическ цәалгъврин көдлмшиг теегин стансар, агрегатсар, токсар бүрдәдж ивтркә сән үгяр, коммунистчирин болн комсомольчирин көдлмшин сән үлгүрәр олна шунлтинъ шамдадж, оли дунд, күн болгън медг болдгар, государствд багъ гихдән 7 сай буудя өгх таньгъчин даалгъвр келдж өгәд, энүг күцәхиг күцлгън цуг таньгъчин нернъ болхмн.